

Representantforslag 5 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja

Dokument 8:5 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om å innføre en panteordning for miljøfarlig avfall

Til Stortinget

Bakgrunn

Miljøgifter må begrenses

Miljøgifter er en samlebetegnelse på ulike typer kjemikalier som er giftige på kort eller lang sikt, som er lite nedbrytbare og som har en tendens til å hoppe seg opp i levende organismer. Forslagsstillerne viser til at miljøgifter kan føre til irreversible skader på både miljø og helse. Stoffene kan spres over store geografiske avstander, også til andre deler av jordkloden. Utslipp og bruk av slike kjemikalier må derfor begrenses.

Generelt er forslagsstillerne opptatt av at Norge må arbeide internasjonalt for at de farligste miljøgiftene blir forbudt. Det er også viktig å stimulere arbeidet med å utvikle mindre farlige og helst ufarlige alternativer til disse på internasjonalt nivå – både gjennom økonomiske virkemidler og strengere konsesjoner til industrien.

Ved siden av internasjonalt engasjement finnes det flere tiltak man kan gjennomføre i Norge for å redusere miljøgiftenes skadevirkning. Forslagsstillerne vil minne om at det også i et globalt perspektiv er viktig å redusere omfanget av miljøfarlig avfall i Norge. Flere avsløringer om at eksport av miljøfarlig avfall fra Norge til fattige land er et økende problem, understreker betydningen av bedre returordninger i Norge.

Forslagsstillerne tar derfor til orde for at det bør innføres ytterligere incentiver som gjør at norske forbrukere i langt større grad kan bidra til at miljøgifter

håndteres forsvarlig og gjenvinnes enn hva som er tilfellet i dag.

En ny panteordning

Forslagsstillerne mener Norge i dag ikke har sterke nok incitament for forbrukerne til å levere inn miljøfarlig avfall. Norge er i verdensklasse når det gjelder panting av bokser og brusflasker. Spesialavfall som elektronikk, lysstoffrør og batterier, derimot, leverer vi mye sjeldnere til resirkulering, selv om det finnes miljøstasjoner laget spesielt for dette avfallet. Ifølge Klima- og forurensningsdirektoratet blir bare en tredjedel av småelektronikk som mobiltelefoner, lysstoffrør og sparepærer levert inn når disse produktene kasseres.

Forslagsstillerne er bekymret over at så få leverer inn slike produkter med tanke på at de ofte er fulle av farlige miljøgifter som kvikksølv, bly og kadmium. I dag har forhandlerne plikt til å gi informasjon om at småelektronikk ikke skal kastes sammen med annet avfall, og butikkene tar imot slikt avfall gratis. En undersøkelse foretatt av Statens forurensningstilsyn (SFT) i 2008 avslørte imidlertid at 70 pst. av forhandlerne av elektroniske og elektriske produkter unnlater å informere kundene om at småelektronikk ikke må kastes sammen med annet avfall. De informerer heller ikke i stor nok grad om at butikkene tar imot slikt avfall gratis.

Forslagsstillerne mener dette er ikke tilfredsstillende. Problemet med miljøfarlig avfall på avveie kan bare delvis løses ved bedre informasjon til forbrukerne. Forslagsstillerne mener det er viktig å gå lenger enn bare å informere. For å øke innsamling og gjenvinning av avfall mener derfor forslagsstillerne at alle offentlige virkemidler overfor miljøfarlige produkter og avfall bør gjennomgås og at det bør innføres en merke- og panteordning for produkter som blir regnet som farlig avfall for å sikre innsamling,

forsvarlig håndtering og gjenbruk. Det er naturlig å forbeholde innføringen av nye pantesystemer til småelektronikk til å begynne med, men dersom dette viser seg å øke returgraden, vil man kunne tenke seg et mer omfattende retursystem.

Flere fordeler

Forslagsstillerne vil understreke at dersom det innføres panteordning på småelektrisk utstyr, vil dette kunne være en mulighet for flere gründere til å komme opp med gode ideer for pantesystemer som er hensiktsmessige for både forbrukere og mottaksapparat. Forslagsstillerne viser til at den norske panteordningen for flasker og bokser er en stor suksess, og at den også har blitt eksportert til andre land. Selskapet Tomra utvikler automater til bruk i ordningen og har blitt verdensledende på området. I 2007 hadde selskapet en omsetning på 3,5 mrd. kroner. Dette me-

ner forslagsstillerne viser potensialet i panteordninger som miljøtiltak.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen innføre merke- og panteordninger for produkter som blir klassifisert som farlig avfall for å sikre innsamling, forsvarlig håndtering og gjenbruk. Ordningen kan starte med panteordning for småelektrisk utstyr og senere utvikles til flere typer varer og emballasje, for eksempel etter modell av retursystemet for glass.

4. oktober 2010